

TEMA D'INTERÉS: TOXIINFECCIONS ALIMENTÀRIES

CAUSADES PER VIRUS

Per toxiinfecció alimentària s'entén qualsevol malaltia de naturalesa tòxica o infecciosa causada pel consum d'un aliment o aigua, que s'expressa per símptomes compatibles amb gastroenteritis i s'acostuma a presentar en forma de brots epidèmics.

Les toxiinfeccions alimentàries poden ser causades per **bacteris** (*Salmonella*, *Campylobacter*, *Shigella*, *Escherichia coli*, *Yersinia*), **protozous** (*Cryptosporidium*, *Entamoeba*, *Balantidium*) o **virus** (calicivirus (norovirus i sapovirus), rotavirus, astrovirus i adenovirus).

CALICIVIRUS

El genoma ARN d'aquesta família de virus és de cadena senzilla, es poden diferenciar dos gèneres que afecten l'home: *norovirus* i *sapovirus*, que són molt semblants entre ells.

NOROVIRUS

Els norovirus són una de les causes més importants de toxiinfeccions no bacterianes, responsables del més de 90% de les gastroenteritis associades a consum d'aliments contaminats.

Són molt resistents als desinfectants i a les condicions ambientals, i són extremadament contagiosos. Poden resistir a temperatura ambient durant mesos, les temperatura baixes n'afavoreixen la persistència i poden sobreviure en aliments congelats.

Transmissió

En les infeccions humanes, l'home és l'únic reservori conegut.

Es pot donar a través del contagi persona-persona per la via fecal-oral, ja que les persones malaltes eliminen el virus a través dels vòmits i de les femtes.

El virus resisteix bé en el medi ambient i es necessita poca quantitat de virus per provocar la malaltia. Per això és fàcil que aquest virus provoqui brots epidèmics.

Pot ser que hi hagi portadors asimptomàtics d'aquest virus.

La transmissió també es pot donar a través de l'aigua i aliments contaminats: ostres, cloïsses, enciam, hortalisses crues.

Una vegada s'ha estat exposat al virus, es tarda entre 10 i 72 hores a desenvolupar la malaltia, que sol durar 1 o 2 dies.

Síntomes

Hi ha vòmits, diarrea aquosa, dolor abdominal, malestar, mal de cap, mal d'ossos i febre.

S'ha de tenir en compte que una part important de les infeccions són asimptomàtiques, però que les persones que les pateixen poden excretar virus i escampar la malaltia.

Els norovirus poden afectar persones de totes les edats i és la principal causa de brots de gastroenteritis aguda. En el nens menors de 5 anys és la segona causa de gastroenteritis greu, darrera del rotavirus.

ROTAVIRUS

Són virus amb un genoma ARN de doble cadena.

Provoquen gastroenteritis aguda en nens, és la principal causa de diarrea en aquest grup de població. En països en vies de desenvolupament, aquests virus provoquen una alta mortalitat.

Si els adults contreen aquest virus no solen presentar símptomes.

Dintre dels rotavirus hi ha 7 serogrupos, dels quals tres (els serogrupos A, B i C) afecten l'ésser humà. El serogrup A afecta nadons i joves humans i animals; el serogrup B s'ha trobat a la Xina i el serogrup C afecta persones de totes les edats.

Transmissió

L'ésser humà és l'únic reservori d'aquest virus, que pot resistir molts dies en aliments, tant a temperatura ambient com a la nevera.

La principal via de transmissió d'aquest virus és la fecal-oral de persona a persona. La transmissió a través d'aigua, aliments o objectes contaminats amb el virus no és massa freqüent, tot i que es pot donar.

Aquests virus es transmeten molt ràpid, ja que la dosi infectant és molt baixa i els malalts n'excreten una gran quantitat.

Síntomes

El període d'incubació és de dos dies i després hi ha vòmits i diarrea aquosa durant 3-8 dies i febre, dolor abdominal i inapetència. .

La pèrdua de líquid pot comportar una deshidratació, que en nadons i nens petits pot arribar a ser greu. La deshidratació es constata amb una disminució d'orina, sequedat de boca, mareigs, nerviosisme i somnolència.

ASTROVIRUS

El genoma dels astrovirus és ARN monocatenari.

Aquests virus són una de les causes de gastroenteritis en nens menors de 4 anys, tot i que també es poden presentar en persones adultes.

Transmissió

El reservori d'aquests virus són els humans, i la transmissió es dona de persona a persona, o a través d'aliments i aigua contaminada. Normalment l'origen de la infecció amb aquests virus són els manipuladors d'aliments, que incompleixen les normes de bones pràctiques de manipulació.

És important la transmissió secundària de persona a persona.

ADENOVIRUS

El genoma és ADN de doble cadena.

Aquests virus provoquen diferents malalties: infeccions respiratòries, conjuntivitis, cistitis i gastroenteritis, sobretot en nens menors de 2 anys.

El reservori d'aquest virus és l'home.

La malaltia dura una setmana, amb diarrea associada a vòmits i febre, i també hi ha manifestacions respiratòries.

A diferència dels altres virus que provoquen gastroenteritis, els adenovirus no tenen un patró estacional, afecten igual durant tot l'any. Els altres virus provoquen brots durant tot l'any, però amb un pic hivernal.

La transmissió és per contacte directe de persona a persona, però a diferència dels altres virus, els adenovirus no es transmeten a través d'aigua o aliments.

Tractament

El tractament en tots els casos està dirigit sobretot a la rehidratació, per tal de reposar els líquids i sals perduts.

Prevenció

La millor prevenció és rentar-se les mans amb aigua i sabó, després d'anar al lavabo i abans de preparar aliments.

Altres mesures que es poden prendre són rentar bé fruites i verdures que es mengen crues, coure bé el marisc, netejar les superfícies i roba contaminades.

En el cas del rotavirus hi ha una vacuna, que a Catalunya no està inclosa en el calendari de vacunacions sistemàtiques.